

Radionica

Nakladnici i AKM zajednica

Izveštaj priredila

Blaženka Klemar Bubić

Knjižnica, Filozofski fakultet Zagreb

bklemar@ffzg.hr

Izveštaj

U sklopu Radionice Nakladnici i AKM zajednica predstavljeni su načini suradnje s nakladnicima i njihov utjecaj na arhivsku, knjižničnu i muzejsku djelatnost. Temeljna preokupacija i polazište radionice bilo je prikazati i sagledati postojeću praksu.

Na radionicu su bili pozvani predavači koji su svojim izlaganjima predstavili načine suradnje nakladnika i AKM-ove zajednice. Govorili su o položaju knjiga, knjižnica i knjižnične djelatnosti u suvremenome društvu i kulturi, o važnosti suradnje knjižnica i nakladnika, o važnosti znanstvenih časopisa u procesu znanstvene komunikacije od same pojave u 17. stoljeću pa sve do njihove uloge u današnjemu elektroničkom okruženju, o suradnji nakladnika i arhiva i o nakladničkoj djelatnosti u arhivima te o suradnji nakladnika i muzeja i o muzejima kao nakladnicima vlastitih publikacija.

Sudjelovalo je šest izlagačica, odnosno predstavnica različitih kulturnih institucija: Dubravka Luić-Vudrag, voditeljica zbirke serijskih publikacija u Knjižnici Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, Blaženka Klemar Bubić iz iste knjižnice, Ivana Hebrang Grgić, doc. s Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, Jasna Kovačević, voditeljica Knjižnice i čitaonice Bogdana Ogrizovića u Zagrebu, Vlatka Lemić iz Hrvatskog državnoga arhiva i Snježana Radvanlija Mileusnić iz Muzejsko-dokumentacijskoga centa u Zagrebu.

Prvo su Dubravka Luić-Vudrag i Blaženka Klemar Bubić iz Knjižnice Filozofskoga fakulteta u Zagrebu govorile o Filozofskome fakultetu kao visokoškolskoj ustanovi koja podržava i izdaje više od dvadeset naslova časopisa s područja humanistike i društvenih znanosti. Časopisi koje izdaje nakladnička služba fakulteta i ostala društva fakulteta dostupni su knjižnici za uspostavu suradnje s brojnim institucijama humanističkoga i društvenoga usmjerenja. Omogućuju organizaciju razmjene koja obogaćuje Zbirku periodičkih publikacija, stoga je izlagačica istaknula kako izdavačka i znanstvena produkcija Filozofskoga fakulteta ima nezamjenjiv i važan doprinos u izgradnji fonda Knjižnice (Prilog 1).

Ivana Hebrang Grgić s Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu u svojem je izlaganju govorila o hrvatskim znanstvenim časopisima koje objavljuju uglavnom nekomercijalni izdavači te su časopisi dostupni u otvorenome pristupu na portalu Hrčak, što je jedna od pozitivnih posebnosti hrvatske znanstvene zajednice. Savjet Hrčka trudi se surađivati s urednicima i izdavačima kako bi se održala visoka kvaliteta uređivanja časopisa. Nastoje se i implementirati nove mogućnosti koje nude informacijsko-komunikacijske tehnologije (npr. novi formati ili primjena identifikacijskih oznaka kao što su DOI i ORCID). Manji broj časopisa koristi se modelom financiranja naplatom troškova od autora što, ističe izlagačica, nije nužno loše, ali ako postane učestalo, moglo bi rezultirati nekim lošim ishodima (npr. smanjenjem broja domaćih autora). Profesorica Hebrang Grgić zaključila je kako bi bilo dobro kada bi što više uredništava podnijelo zahtjev za uvrštavanjem u bazu *Directory of Open Access Journals* (DOAJ), koja prihvaća samo one časopise koji provode ispravan postupak kontrole kvalitete radova (recenziju) (Prilog 2).

Jasna Kovačević, voditeljica Knjižnice i čitaonice Bogdana Ogrizovića u Zagrebu, u svojem je predavanju prikazala primjer dobrog partnerstva i suradnje između knjižnica i nakladnika. Istaknula ih je kao primjer izvrsnosti u hrvatskoj kulturi. Nakladnici svojom djelatnošću čine djela dostupnim javnosti, dok su knjižnice još uvijek najbolji kupci tih djela koja također postaju dostupna javnosti putem posudbe. No, tu suradnja tek počinje i nastavlja se zajedničkom skrbi oko autora i djela predstavljanjem novih naslova u knjižnici, ali i promidžbom autora i nakladnika te poticanjem čitanja u zajednici i društvu općenito. U tome

smislu knjižnice u suradnji s nakladnicima promoviraju knjige u svojim prostorima pred brojnom publikom, ne samo članova knjižnice, nego i posjetitelja programa koji nerijetko i kupe knjigu, ali je dalje usmenom predajom preporučaju i drugim čitateljima koji tu knjigu i traže na policama knjižnica. Knjižnice nerijetko u suradnji s nakladnicima organiziraju književne susrete s autorima, kako s domaćim tako i inozemnim autorima, pa je tako Knjižnica i čitaonica Bogdana Ogrizovića stalni partner Svjetskomu festivalu književnosti, koji organizira nakladnička kuća Fraktura, a u raznim prigodama u svojim prostorima organiziraju i izložbe posvećene pojedinim književnim festivalima (Prilog 3).

S druge strane, Snježana Radovanlija Mileusnić iz Muzejsko-dokumentacijskoga centra u svojem se izlaganju osvrnula na djelovanje muzejske nakladničke djelatnosti koja je, ističe izlagačica, snažno razvijena, ali unatoč tomu nevidljiva u široj zajednici, što zbog njihove zatvorenosti unutar muzejskih trgovina, što zbog njihove male naklade. MDC već 36 godina promovira muzejsku izdavačku djelatnost na godišnjim izložbama koje se održavaju u sklopu Interlibera. Ove su godine predstavili gotovo 700 novih muzejskih tiskanih i elektroničkih publikacija koje je objavilo 115 muzeja. Kao pomoć za obavljanje muzejske izdavačke djelatnosti MDC organizira edukativne radionice i objavljuje priručnike *Kako objaviti dobru muzejsku knjigu*.

Na tome tragu Vlatka Lemić iz Hrvatskoga državnog arhiva naglasila je da i arhivi imaju sličnu nakladničku djelatnost i slične probleme povezane s distribucijom i vidljivošću svojih izdanja kao muzeji, a kao mogućnosti suradnje istaknula je moguću suradnju povezanu sa zaštitom i dostupnošću nakladničkih arhiva.

Naposljedku je u diskusiji koja je uslijedila nakon izlaganja spomenuto da su i strukovne udruge kao Hrvatsko knjižničarsko društvo, Hrvatsko muzejsko društvo i Hrvatsko arhivističko društvo posvećene izdavačkoj djelatnosti stručnih publikacija koje nastaju na volonterskoj bazi. Većinom se financiraju iz vlastitih sredstava i ovise o spremnosti pripadnika strukovne zajednice da ih nabave za svoje ustanove.

Na temelju postojećih iskustava AKM-ovih ustanova kao nakladnika, vidljivo je da postoje veliki potencijali za suradnju s nakladničkim sektorom koja bi im mogla pomoći u unapređivanju njihove djelatnosti

u tome području. Svi su se složili kako bi bilo dobro nastaviti ovakav oblik radionice i na budućim AKM-ovim seminarima.